Gällivare KOMMUNBLAD

INFORMATION FRÅN GÄLLIVARE KOMMUN Nr 4 1987 Årg 18

Karin Johansson är relativt ny på ekonomiavdelningen. Hon kommer närmast från en av landets rikaste kommuner — Älmhult. I Gällivare är situationen en helt annan.

Budget-88

Ingen höjd skatt men lånesumman upp

Skatterna höjs lite här och var. Men inte i Gällivare. Gällivareborna har nu haft samma kommunalskatt i tio år. Och den kommer av allt att döma att förbli oförändrad ytterligare ett par år framåt.

Men även om politikerna undviker att höja skatten vore det överdrift att påstå att kommunens ekonomi är god. Resurserna minskar snabbt. Fram till 1990 kommer fonderna att tömmas helt. De tullas på tio miljoner redan nästa år. Samtidigt fortsätter upplåningen. Kostnaderna är helt enkelt högre än inkomsterna. Och det är förstås inte bra.

— SIDAN TRE och MITTEN —

Ingen är profet...

Erik Eriksson i Muskojärvi har ett något ovanligt yrke i våra dagar. Han är kolare nämligen. I Norrbotten lär han bara ha en kollega.

Erik gör grillkol i sina fiffiga milor. Och har inga större svårigheter med avsättningen. En stor del av hans produktion går till de turismföretag som brukar locka med helstekt ren. Men Gällivares köpmän är Erik en smula gramsen på. De handlar inte av honom.

SIDAN SEX

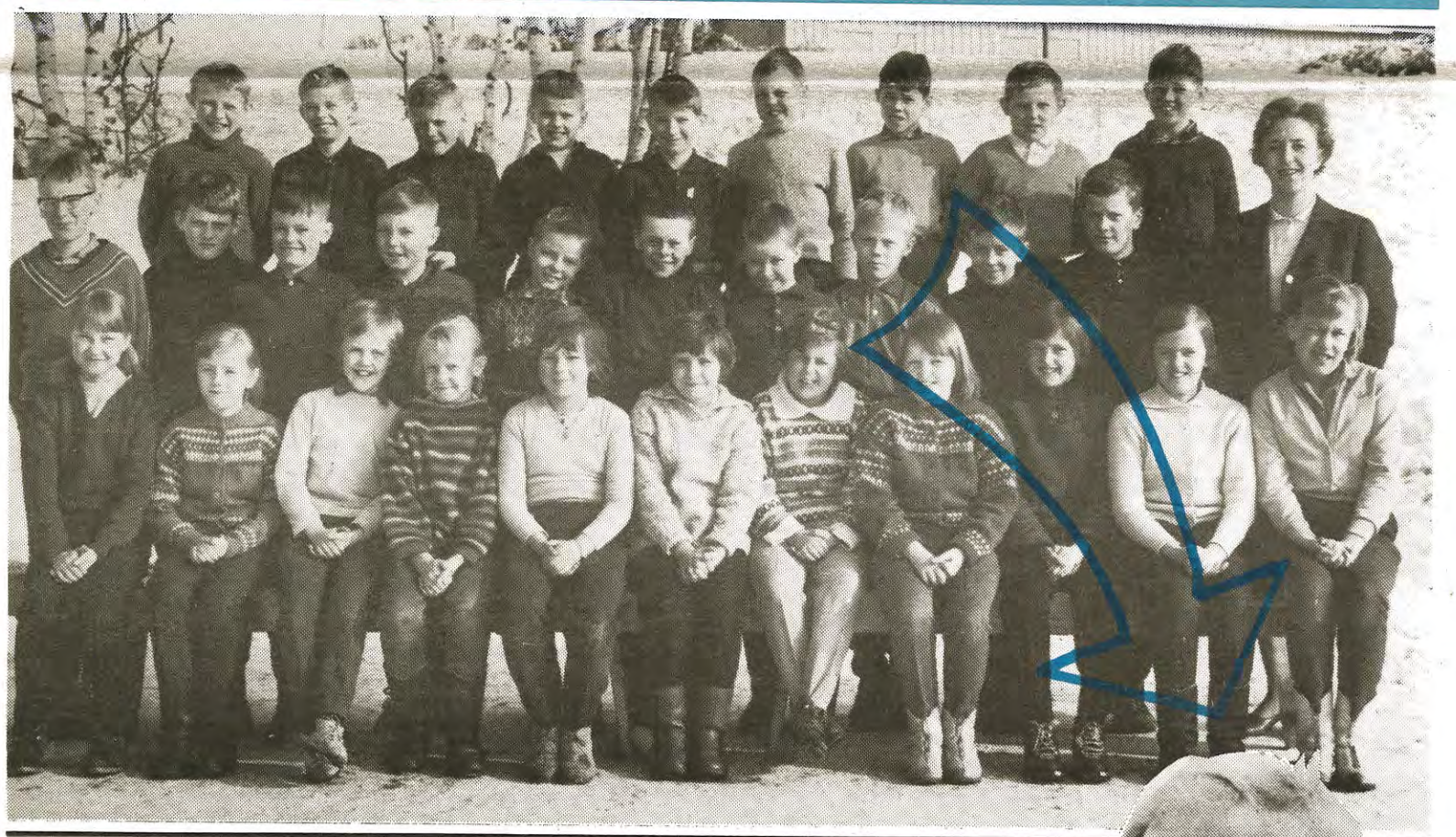

SAMLA KLASSEN IGEN

1988 ska bli ett minnesvärt år i Gällivare. Det stundar ju dubbla 100-årsjubiléer. Och det vill man inte minst på turismsidan dra nytta av. En idé är att locka hem så många utflyttade gällivarebor som möjligt på besök.

— Ordna exempelvis klassjubiléer eller klassammankomster, uppmanar Lasse Israelsson (bilderna).

Det kommer förstås att hända mycket under 1988. Ja, det roliga börjar faktiskt redan till jul. Då är det meningen att alla i kommunen ska få en julklapp.

— SISTA SIDAN—

Dags för beslut

Gällivare är en av de få kommuner i landet som ännu inte bestämt sig för att ta emot några flyktingar. Men frågan har diskuterats flitigt. Inte minst på tidningarnas insändarsidor. Men också på informationsmöten. Kommunen har hittills motiverat sin något negativa inställning med det kärva läget på bostadsmarknaden.

— Men nu börjar det dessbättre lätta en smula, säger kommunalrådet Ulf Sundberg. Som inte tror att Gällivare ska behöva bli något nytt Sjöbo.

I början av nästa år ska det politiska beslutet i flyktingfrågan tas.

SIDAN TRE

Flitiga amatörer

Teateramatörerna i Malmberget har ett jobbigt år framför sig. Man kör igång i dagarna med cabarén "Nattkorven" och börjar sedan förbereda det verkligt stora projektet — en storuppsättning i samband med Malmbergets 100-årsjubileum.

SIDAN TRE

Kullebon lånar mest

Det är trångt om saligheten i Koskullskulles bibliotek. Men det utnyttjas ändå flitigt. Kulleborna lånar fler böcker än övriga kommuninvånare. Och nu ska de få ett finare bibliotek. I nya allaktivitetshuset.

SIDAN ÅTTA

Strömhemmet bolagsägt

SIDAN ÅTTA

Kommunalrådet har ordet:

Ett tioårsjubileum

Det här numret av kommunbladet domineras av budgetförslaget för 1988. Låt mig börja med att redovisa den socialdemokratiska kommunalpolitiken i ett mer övergripande perspektiv än att bara redovisa 1988 års budgetförslag.

Den kommunala ekonomin har blivit ett ämne för livlig debatt. För att förstå den kommunala ekonomin måste den sättas in i ett vidare perspektiv. Kommunens ekonomi kan inte ses isolerat utan måste ses som en del av hela samhällets ekonomiska utveckling och som ett inslag i en samlad ekonomisk/politisk strategi. Kommunens verksamhet är en stor och viktig del av den samlade välfärdspolitiken. Vår politik i kommunen måste därför utformas som en del i en samlad socialdemokratisk politik för rättvis välfärd. Det innebär att vi också deltar i den ''tredje-vägens'' politik.

Det har varit svåra och jobbiga år som har frestat hårt på breda löntagargrupper. Men nu ser vi resultatet. Ökad sysselsättning, lägre inflation, lägre budgetunderskott, ökad produktion och ökade reallöner. Vi står för en stark offentlig sektor därför att den är ett uttryck för att skapa ett rättvisare välfärdssamhälle. Ett samhälle där vi hjälper varandra. Ett samhälle där vi tar gemensamt ansvar för vissa grundläggande behov som t ex äldre- och barnomsorgen, utbildningen, handikappade och sysselsättningen är angelägna behov.

Vad förväntar sig då kommuninvånarna av oss socialdemokrater? Behoven är olika men vi tror att det finns gemensamma behov. Vi tror att kommuninvånarna vill ha hög kvalité och bra service i den kommunala verksamheten samtidigt som man ogärna vill betala högre kommunalskatt. Frågan är då, är detta möjligt? Frågan är svår att besvara, men vi tror att vi genom att bli effektivare, att inte slösa och genom att använda skattepengarna till verksamheter som är viktiga kan man nå en bra bit. Vi vill spara inom vissa områden för att begränsa behovet av skattehöjningar och för att få möjlighet till expansion inom prioriterade områden, Vi vill utveckla för att möta nya behov, för att öka kvalitén och för att förbättra servicen, Kommunens ekonomi är fortfarande godtagbar men våra resurser minskar snabbt.

Under de senaste åren har verksamhetens kostnader varit större än våra samlade inkomster. Detta kan inte fortsätta under någon längre tid. Därför måste vi minska våra kostnader eller öka våra inkomster. Om vi inte gör detta kan vi om några år sitta i en besvärlig ekonomisk situation. Vi skulle kanske vakna en morgon med en tom kassakista och tvingas diskutera kraftiga skattehöjningar och dramatiska sparåtgärder samtidigt. Vår politik syftar till att undvika denna mardrömssituation.

Vi vill ha en kommun med hygglig ekonomi. Den kommunala verksamheten lämpar sig inte för dramatiska och ogenomtänkta besparingar. Vi måste ha kraft att möta oväntade kostnadsökningar som kommer utifrån och som kommunen inte kan påverka.

Socialdemokraternas mål är att kommunen ska bli ännu bättre trots en kärvare ekonomi. Vi måste vara beredd att kritiskt granska vår nuvarande verksamhet. Vi måste orka genomföra förändringar, kunna utveckla det som måste förbättras och avveckla det som inte längre är nödvändigt, det är arbetssamt och det väcker debatt samt skapar en del otrygghet och besvikelse. Men det är nödvändigt. Det är mot den här bakgrunden man ska se socialdemokraternas ställningstagande i 1988 års budgetförslag.

Jag tänker inte kommentera detaljerna i budgetförslaget utan redovisa storheterna. När det gäller driftbudgeten är det liksom i fjol en kraftig ökning av skolans och socialnämndens budgetramar. I årets budgetförslag erhåller dessutom fritidsnämnden ökade budgetramar.

Kommunstyrelsen är ensam om att trots ökade kostnader minska sina budgetramar. Kapitalbudgeten innehåller följande större objekt:

- upprustning av Sporthallen
- skytteanläggning
- Välkommaskolan
- Gällivare reningsverk
- upprustning park/lekplatser
- ombyggnad, Hedgården
- upprustning av pensionärshem på landsbygden.

1988 års budgetförslag tillåter inte några större kostnadsförändringar men den innebär en fortsatt god samhällsservice utan skattehöjning. Kommunen har under socialdemokratisk ledning inte behövt höja skatten sedan 1978. Vi kan alltså fira 10-årsjubileum utan skattehöjning.

Ulf Sundberg
Kommunstyrelsens ordf

HEJ, KONSUMENT!

Snart kommer lockande annonser och kanske också telefonerbjudanden om julklappsköp.

BESTÄLLA GENOM TALONG I ANNONS.

Ett aktiebolag erbjöd en vara i annons. Inom 10 dagar skulle man få återsända varan om man inte var nöjd. En konsument beställde varan genom en talong i annonsen. Varan motsvarade inte alls vad annonsen utlovade. Den sändes tillbaka inom 4 dagar.

Inget besked kom. En undersökning visade att företaget inte fanns registrerat som aktiebolag hos Patent- och registreringsverket. Konsumentverket hade anmälningar mot företaget. Posten hjälpte till att spåra säljaren vidare.

Pengarna kom tillbaka men inte utlägg för bruksanvisning och frakt.

Att en vara inte motsvarar vad man lovat betraktas som fel på varan — och då skall man få tillbaka alla pengar som man lagt ut.

DET KAN BLI KRÅNGLIGT NÄR MAN BESTÄLLER VAROR GENOM ANNONS.

SNABBKURS OM ÅNGERVECKA

Ångervecka gäller när en försäljare erbjuder köp av en vara vid hembesök, på din arbetsplats, tå tåg, på sjukhus eller på annan plats, där du finns tillfälligt.

Ångerveckan gäller också vid

TELEFONFÖRSÄLJNING

—något som många telefonförsäljare inte respekterar att döma av alla anmälningar till Allmänna Reklamationsnämnden. Ännu fler anmälningar gäller varor som skickas fastän konsumenten aldrig gjorde någon beställning.

Har man inte avtalat om köp i telefon behöver man inte

- lösa ut en försändelse från posten
- bevisa detta — det är säljarens uppgift
- betala något — inte ens vid hot om inkasso
- fylla i någon ångerblankett.

Har man köpt en vara per telefon och vill ångra sig måste man

- lösa ut varan på posten. Ångerveckan börjar normalt att löpa då varan löses ut på posten.
- inom en vecka lämna eller skicka ett meddelande om detta till säljaren. Enklast använder man ångerblanketten, som säljaren ska sända inom 3 dagar efter telefonkontakten
- helst skicka meddelandet rekommenderat
- inte använda varan
- få pengarna tillbaka. Man behöver aldrig lämna ifrån sig varan förrän man fått pengarna tillbaka.

Har man köpt en vara vid hembesök el. dyl. gäller samma ordning när man ångrat sitt köp.

Ångerveckan gäller inte vid köp

- i butik (inte heller bilköp hos ett bilföretag)
- på marknader, mässor, auktioner
- på postorder
- av fast egendom — däremot gäller ångerveckan om du köper monteringsfärdigt hus vid hembesök
- av livsmedel
- av varor som kostar mindre än 300 kr.

KOM MED FRÅGOR — KLAGOMÅL — IDÉER TILL KONSUMENTVÄGLEDNINGEN KOMMUNKONTORET TFN. 180 00, kl 10-12 ÖPPET FÖR BESÖK HELA DAGEN (kontorstid)

Tillbaka i Grönskolan

Många föreningar stod i kön när det var dags att utse hyresgäst i den renoverade Grönskolan. En renovering som kostat omkring miljonen. PRO drog längsta strået och har nu tagit de nya lokalerna i besittning. För många PRO-medlemmar var det som att komma hem igen. Vi tänker på alla som inledde skolgången just i Grönskolan.

Lämnade över lokalerna till pensionärsföreningen gjorde kommunalrådet Ulf Sundberg. Han kunde knappast klaga på intresset från pensionärernas sida. Av Gällivares 500 PRO-medlemmar hade omkring 150 mött upp.

Ulf Sundberg skämtade lite i sitt invigningstal. Han menade att det var med viss baktanke han förordade PRO som hyresgäst.

— Jag har ju inte så förskräckligt långt kvar själv till pensioneringen, menade han.

Ulf Sundberg passade också på att överlämna kommunens diplom till PRO-avdelningen. Den gåvan var det förstås ordföranden Vivi Niva som tog emot.

PRO i Gällivare har tidigare använt en gammal kåk som föreningslokal. Nu får avdelningen betydligt bättre svängrum. I Grönskolan har pensionärerna både eget kafé och samlingslokaler som kan användas även vid större sammankomster. Snyggt och prydligt har man också fått. Inte minst tack vare ett anslag på 100 000 kronor till inventarier.

Onödiga nämnder?

Avskaffa konsumentnämnden. Det kravet ställdes av två partier när budgeten behandlades i kommunstyrelsen. Det gick dock inte igenom. En annan ledamot tyckte att kommunen borde utöka samarbetet med studieorganisationerna för att på så sätt få större bredd på den konsumentpolitiska verksamheten.

De ledamöter som sade nej till konsumentnämnden ville också avskaffa trafiknämnd och generalplanekommitté och tyckte dessutom att det var onödigt av kommunen att satsa en massa pengar på ny sopmaskin. I stället borde en entreprenör anlitas tyckte de. Men tvingades också nu reservera sig mot ett beslut som följde budgetberedningens förslag.

Den nya sopmaskin som diskuterades ska inte köpas in förrän 1990. Det är en rätt dyrbar investering. Maskinen kostar nämligen drygt en halv miljon.

Flera partier tyckte att den fortsatta upprustningen av sporthallen borde flyttas fram minst ett år. Men upprustningen fortsätter både 1988 och 1989. För totalt över 13 miljoner.

Den här tidningen var också uppe till debatt. En ledamot menade att det räckte med ett nummer om året — budgetnumret i december. Men majoriteten bestämde sig för att som tidigare ge ut fyra tidningar. Möjligen med en något annan uppläggning än tidigare. De nuvarande tabloidtidningarna kan komma att kompletteras med något slags magasin på finare papper. Därom är dock ännu inte bestämt. Heller inte var redaktionen ska hamna.

Vad kostar då den kommunala informationen till invånarna? Ja, i nästa års budget har 229.000 kronor anslagits till de fyra numren av kommunbladet. Anslaget till en ny broschyr om Gällivare är högre — 250.000 kronor. Den gamla fyrfärgsbroschyren, som främst näringslivskontoret använt sig av, är slut och ska ersättas av en ny.

Försenad julklapp

Reglerna för statsbidrag till kommunalt bostadstillägg ändras från årskiftet. Ändringen innebär att den övre hyresgränsen ändras till 1.500 kronor per månad för ogifta och 1.650 kronor för gifta. Detta enligt riksdagsbeslut. Gällivare kommun har dock gått ett steg längre. Här gäller gränsen 1.650 kronor för både gifta och ogifta.

— De reviderade reglerna innebär att kommunens kostnader för bostadstillägget ökar med 2,2 miljoner, säger kanslichef Steve Ralsberg. Vårt eget beslut om att tillämpa den övre gränsen för alla som är berättigade till bidrag gör att kostnaden ökar med ytterligare omkring 300.000 kronor.

För pensionärer berättigade till bostadstillägg är den egna insatsen som tidigare 80 kronor upp till en hyra på 1.300 kronor. Den som har en hyra på 1.400 kronor betalar 344 kronor och den med en hyra på 1.650 kronor får själv punga ut med 394 kronor.

Av Gällivares pensionärer har 1.206 en hyra som är max 1.300 kronor i månaden. 293 betalar mellan 1.300 och 1.650 kronor. Högre hyra än så har 116 pensionärer.

Det är alltså de 293 i ''mellangruppen'' som från nyår får högre bostadstillägg än tidigare. För deras del får väl ändringen ses som en julklapp. Om än aningen försenad.

Va-avgifter ska tas in snabbare

Nu ska debiteringsrutinerna när det gäller va-avgifter läggas om i Gällivare. Den fasta avgiften ska betalas redan i januari. Dessutom tidigareläggs förfallodagarna. Anledningen är helt enkelt den att kommunen förlorar stora pengar på att avgifterna kommer in sent.

— Våra tidigare rutiner innebär att vi får mycket kännbara ränteförluster, säger Stig Larsson på tekniska kontoret. Årets förlust ser ut att bli hela 700.00 kronor.

Från årsskiftet är alltså rutinerna omlaggda. Va-avgifterna ska helt enkelt plockas in tidigare än förr.

— Den fasta avgiften vill vi ha den sista januari och första förfallodag blir 31/5 mot tidigare 25/7, säger Larsson. Dessutom blir det i fortsättningen fyra debiteringsperioder mot tidigare tre.

Va-avgifterna är en rätt stor inkomstkälla för kommunen. För i år är intäkterna beräknade till 21 miljoner kronor. 1988 blir de ännu högre eftersom va-avgiften höjs.

Fisk lockar inte

Det är numerar prydligt värre i bespisningslokalen i Folkets Hus, Malmberget. Där har ett helt nytt mottagningskök byggts och matsalen har piffats upp rejält. Allt till en kostnad av omkring fyra miljoner.

Mellan 450 och 800 elever äter i Folkets Hus varje dag. Att antalet varierar så kraftigt beror på att alla maträtter inte är lika populära.

— Serverar vi fisk vet vi att nästan varannan elev uteblir, säger Ann-Katrin Yngström. Det är förstås tråkigt. Jag skulle önska att eleverna fick fisk en gång i veckan. Nu blir det bara fyra gånger under en sexveckorsperiod.

Till Folkets Hus kommer maten nylagad från Gunillaskolan. Men potatis och rårkost klarar man av i mottagningskö-

— Ombyggnaden har inte minst haft det goda med sig att personalen fått en dräglig arbetsmiljö, säger Ann-Katrin Yngström. Vi har nu genomgående mycket fina bespisningar i Gällivare. Kommunen har satsat hårt på det området.

Det är förvisso några veckor kvar av 1987 men vi vill ändå passa på att önska alla läsare

God Jul och Gott Nytt År!

Gällivare KOMMUNBLAD

Ansvarig utgivare: Steve Ralsberg
Redaktör: Åke Barck, Mediafolket AB
Produktion och tryck:
Malmfältens Grafiska AB

ULF SUNDBERG OM FLYKTINGDISKUSSIONEN:

Vi blir inget Sjöbo

I skånska Sjöbo ska man ordna med folkomröstning om saken. Där finns ett uttalat motstånd mot att kommunen ska ta emot flyktingar. Hur viljan är i Gällivare får vi veta efter nyår.

— Och jag kan inte tänka mig att vi hamnar i samma situation som Sjöbo, säger Ulf Sundberg. Jag är helt övertygad om att våra politiker kommer att göra en saklig bedömning av hela frågan. Personligen anser jag nog att vi bör ha möjlighet att ställa upp. Men det är alltså min högst privata åsikt. I partigruppen har vi inte fattat något beslut.

Gällivare är en av de få kommuner i landet som ännu inte tar emot några flyktingar. Till minoriteten hör också Boden och Jokkmokk.

Gällivare har motiverat sitt nej till invandrarverket med den prekära bostadssituationen i kommunen. Det skulle helt enkelt inte finnas plats för några flyktingar.

— Men nu är det dessbättre inte lika kärvt längre, säger Sundberg. Det har byggts 240 nya lägenheter det senaste året och fler är på gång. Bestämmer vi oss för att ta emot flyktingar ska naturligtvis också de nyproducerade lägenheterna stå öppna för dem. Det är ju inte förläggningar — som i Kiruna — det är tal om här i Gällivare. De flyktingar som kommer hit kommer för att stanna. I varje fall under en övergångsperiod.

Gällivares nej till invandrarverket har under hösten kommenterats i en rad insändare. Några har haft en rasistisk underton och dessa insändare visar förstås att det trots allt finns ett motstånd mot att kommunen börjar ta sig an flyktingarna.

— Men de flesta som tagit till orda tycks ändå vara positiva, säger Ulf Sundberg. Och de som har invändningar är nog inte helt på det klara med vad en eventuell uppgörelse med invandrarverket skulle innebära för kommunen. Jag vill betona att vi inte åtar oss några ekonomiska förpliktelser. Och vi garanterar heller inte att flyktingarna kan få jobb i kommunen.

Och hur många flyktingar skulle då bli aktuella för Gällivares del?

Ulf Sundberg:

— Enligt invandrarverkets måttstock bör kommunen ta emot två flyktingar per 1.000 invånare. Det skulle alltså göra 46 stycken för vår del. Men så många blir det nog inte tal om. Knappast över 30 skulle jag tro. Om vi nu bestämmer oss för att ställa upp vill säga. Det beslutet kommer vi att ta någon gång i början av nästa år.

Tänk efter "Realist"

□ Jag läste i NK den nionde oktober, en insändare ifrån Gällivare som ondgjorde sig över att kommunen tänker ta in invandrare, han/hon undertecknar sin insändare med realist, men när man läser denna åsikt så får man verkligen hoppas att realisten eller realisterna är i ett mycket ringa antal, ty annars måste jag omvärdera utvecklet realist. Kanske till och med kalla det något snarlikt som rimmar på realist, men som har en betydligt faddare smak. Jag tror inte att jag blir missförstådd på just den punkten.

Jag är född i en mycket liten ort under själva krigsåren då arbetslösheten var bra mycket större än den är idag och då det sociala skyddsnätet inte på långa vägar var så utbyggt som det är i dag. Likväl så togs det emot krigsflyktingar ifrån Finland, Estland, Lettland, Danmark, Norge, Litauen och Polen.

Naturligtvis så blev den redan ansträngda kommunala budgeten än mera ansträngd, men hör och häpna vi överlevde tillsammans både urinnevånarna och dessa flyktingar. Och motargument så att det var andra tider då än nu, och att dessa tidsperioder ej går att jämföra, ja sådant avfärdar man med att det är och förblir enbart trångsynthet, ovilja och bortförklaringar. Ty hur många gånger har man inte hört följande rent ynkliga och skamliga bortförklaringar: Du ska absolut inte tro att jag är rasist eller har något som helst emot utlänningar, utan det är bara så att jag försöker att redogöra för den faktiska situationen.

Ja den där visan är väl om något välbekant. Min enkla fråga Herr/fru realist, blir följande: hur många svenskar håller på att svälta ihjäl, eller hur många lider av förföljelser på grund av obekvämа politiska åsikter, där påföljden många gånger blir i värsta fall döden, eller i lindrigaste fall mångårig fängelsevistelse. Samt allra sist handen på hjärtat. Om vi vore i samma situation själva, så tror jag med den allra största säkerhet att vi vore mer än glada om någon eller några ställde upp för oss. Fast sådant är tydligen svårt att föreställa sig, att en rapande svensk skulle kunna komma i en sådan situation. Det är tydligen så pass svårt att inte ens en realist kan föreställa sig det, och det vill inte säga lite det när till och med realister går bet på den inlevelsen.

Det var någon vis man som en gång sade följande, att det är numera korta avstånd emellan våra människorna, men desto längre emellan våra hjärtan. Och vore jag du allså signaturen realist, så bytte jag med det snaraste ut just den signaturen till egoist.

LENNART FORSGREN
Porsön, Luleå

● Flera insändare har under hösten tagit upp frågan om Gällivares engagemang när det gäller flyktingarna. Några har varit mycket negativa.

Eldprovet för teatergruppen

Malmbergsteatern står inför sin största uppgift hittills. I samband med Malmbergets 100-årsjubileum ska gruppen tre dagar i veckan spela ett teaterstycke som är tre timmar långt och som det behövs 100 personer för att sätta upp. Premiärdag är den 4 juni.

— Men arbetet med projektet är förstås redan igång, säger Stefan Persson. Det är mycket som måste förberedas. Efter nyår kör vi igång på allvar och fram till dess ska vi ragga upp så mycket folk som möjligt. Vi behöver faktiskt förstärka gruppen med 70-talet personer. Alla ska förstås inte stå på scenen. Vi måste också ha snickare, ljussättare och sminkörer. För att ta några exempel. Alla som vill hjälpa till är förstås hjärtligt välkomna.

Huvudpersonen i jubileumspjäsen heter Jonny. Han kommer till världen 1939 och då börjar också handlingen, som sedan sträcker sig fram till nutid.

— Vi får helt enkelt följa några levnadsöden i efterkrigstidens Malmberget, säger Jonny Edgar Matzén, som är en av Malmbergsteaterns permanenta aktörer. Jonny är centralfiguren. Han är son till en lärarinna som hamnar i Malmberget efter att ha svarat på en äktenskapsannons. Jonny får vi följa under uppväxtåren och fram till dess han tar studenten. Sedan flyttar han söderut, men kommer i slutet av pjäsen tillfälligt tillbaka till Malmberget. Han är förstås inte ensam på scenen. Pjäsen har ett mycket rikt persongalleri.

Det är Håkan Rudehill som har skrivit pjäsen, som beräknas bli nära tre timmar lång. Ulla Littkens kommer att regisera. Det blir en mycket stor uppsättning.

— Publiken bjuds inte bara på en teaterföreställning utan också på dans, musik och sång, säger Stefan Persson. Vi kommer att ha en stor sångkör. Och för musiken svarar Södra Växelns Svänggäng, som hör hemma i Nattavaara.

Från början hade jubileumskommittén vissa planer på att spela teater i den rekonstruerade kåksta'n. Men så blir det inte.

— Det är alltid ett vågspel att satsa på utomhusteater, säger Stefan. Vädrets makter är inte att lita på. Därför kommer vi att hålla till under tak. I spelhuset närmare bestämt. Där kan vi ta in 150 personer vid varje föreställning. Möjligen kan vi när vädret är bra ordna någon sorts upptakt i kåkata'n så att publiken kommer in i den rätta stämningen direkt. Men det är en sak som vi får diskutera när projektet börjar ta form på allvar.

Föreställningarna blir många. Efter premiären den 4 juni spelas pjäsen tre dagar i veckan fram till 10 juli.

— Längre kan vi tyvärr inte hålla på eftersom de medverkande också ska ha semester, säger Stefan Persson.

NYA OMRÅDEN

Gällivare har det här läsåret fått nya rektorsområden. De ser ut så här:

Gällivare norra: David Persson, rektor, Sune Sköndahl, studierektor och expedition i Tallbackaskolan.

Gällivare södra: Nils-Erik Öskog, rektor, Gunborg Engman-Ericsson, studierektor och expedition i Sjöparkskolan.

Malmberget: Lennart Thunvall, rektor, Ingrid Littorin-Henriksson, studierektor och expedition i Gunillaskolan.

Hakkas: Valter Vågman, rektor, Fred Jonsson, studierektor.

...men först 'Nattkorven'

Malmbergsteatern har bråda dagar. Planeringen för storsatsningen under jubileumssommaren pågår för fullt. Dessutom ger gruppen sju föreställningar i den egna lokalen under december. "Nattkorven" är det originella namnet på denna julmånadens begivenhet i Malmberget.

Och vad är då "Nattkorven"?

— Ska vi säga att det är något åt cabaréhållet till, säger Stefan Persson. Och att föreställningen tar upp våra fördomar. Inte minst när det gäller korv. Det är dessutom en lite ovanlig föreställning. Teaterlokalen är omgjord till ölkafé. Gästerna sitter alltså bänkade vid bord. Då och då händer det saker på scenen. I pauserna underhåller vi helt enkelt varandra.

Premiär blir det den 11 december. Med start klockan 21 faktiskt. Sedan följer ytterligare sex föreställningar innan månaden är slut.

Här är några av entusiasterna i Malmbergets teatergrupp på ort och ställe. Alltså på Västerlånggatan i det som en gång var kåksta'n. Gruppen laddar nu upp för att aktivt medverka i 100-årsfirandet till sommaren.

Även förskolan får ta del av kulturen

"Sjöflickan och guldnyckeln" är från början en kinesisk folksaga. Den har urgamla anor. I teatersammanhang är den dock något yngre. Nu har den bearbetats av teatergruppen Profil i Umeå. Till sin hjälp har den haft två av landets skickligaste dockmakare. Resultatet har blivit en dockteaterpjäs för förskolebarn. Den har gruppen turnerat med i en stor del av Sverige och har också gästat Gällivare.

Handlingen i pjäsen är i grova drag denna. I kinesisk litteratur brukar djuren få mänskliga egenskaper. Drakkungen i denna pjäs är ett typiskt exempel på den saken. Han är rik, snål och ondskefull.

Med sin guldnyckel har draken låst in allt vatten som finns i Vildgåssjön. Det resulterar i att risfälten börjar torka ut och att folket svälter. Men en dag kommer räddningen i form av sjöflickan Jeanne d'Arc i miniformat. Hon får hjälp av bland andra en av drakkungens döttrar.

Här kommer det förlösande tretalet in i bilden. Till sin hjälp har hon också en vildgås och en import från västerlandet i form av en papegoja. Till slut segrar också godheten över den ondskefulle drakkungen.

Pjäsen "Sjöflickan och guldnyckeln" spelades i Gällivare vecka 43. Den är förresten inte kommunens enda satsning på kulturen inom barnomsorgen och skolan. Under hösten har regionmusiken besökt samtliga skolor med arrangemanget "Sjung med". Allsångstemat var nytt för året.

— När vi kommit har eleverna redan förberetts på sångerna, berättar musikerna Lars, Magnus, Bosse, Per och Erik vid ett besök i Finnstaskolan. Sångviljan hos barnen var heller inte att ta miste på.

Detta var ett par av de arrangemang som Gällivares ungdomar kunnat ta del av under hösten. Gällivare är bra på barnkultur. Få kommuner satsar så mycket på detta område som just Gällivare.

Lena Olsson

LÄSTIPS FRÅN BIBLIOTEKET

AVALONS DIMMOR
av *Marion Zimmer Bradley*

Den medeltida legenden om kung Arthur och hans riddare berättas på ett annorlunda och fängslande sätt: Det är legendens många kvinnor som är bokens huvudpersoner.

Delat ansvar för turismen

Turismen i Gällivare får ny huvudman nästa år. De senaste åren har den sorterat direkt under kommunstyrelsen. Lars Israelsson på näringslivskansliet är den som har hållit i verksamheten. Han får avlösning vid årsskiftet. Då är det meningen att en ekonomisk förening ska ta över.

— Delägare i den förening blir kommunen, köpmännen, hotellen och näringslivet i övrigt, säger Israelsson. Föreningen ska svara för marknadsföring och det löpande arbetet. Däremot kommer förstås kommunen också i fortsättningen att hålla i anläggningarna.

Man beräknar att den ekonomiska föreningen nästa år behöver ett rörelsekapital på tre miljoner kronor. Kommunen ställer upp med 1,2 miljoner. Återstoden, alltså 1.8 miljoner, får föreningens övriga delägare skjuta till.

Den ekonomiska föreningens budget innefattar inte kostnaderna för Malmbergets och Malmbanans 100-årsjubiléer. Det är storssatsningar som kommer att sätta extra färg på turismåret 1988. Och eftersom förberedelserna pågått länge fullföljs dubbeljubiléet i kommunal regi.

Så klaras kostn

Budget 1988

Karin Johansson håller i trådar och siffror på kommunen på sin arbetsplats. Tidigare jobbade hon med samma up

Karin har flyttat från en rik till en fattig kommun. Och plånbok. Eftersom skatten är betydligt högre i Gällivare g kronor.

— Det är egentligen orättvist med så stora skatteskillna visste jag förstås att jag skulle förlora på att flytta från Äl här uppe bytte jag ändå jobb när chansen dök upp.

• För att kommunen ska kunna behålla den ekonomiska balansen och handlingsfriheten får nettokostnaderna inte överstiga skatteunderlagets utveckling. Det är en grundförutsättning och huvudriktlinje i den ekonomiska planeringen.

Att minska lokalkostnaderna är en annan viktig målsättning. Det ska klaras med bland annat samordningsinsatser och avveckling av lokaler.

I verksamhetsplanen — som omfattar tiden fram till 1990 — prioriteras som tidigare sysselsättning och äldreomsorg.

Karin Johansson håller just nu i kommunens ekonomi. Hon har just flyttat till Gällivare. Det förlorar hon tusenlappar på eftersom hon tidigare jobbade i en av landets rikaste kommuner.

...men snart är fonder

Älmhult ligger på andra plats bland landets 284 kommuner när det gäller likviditeten. Leder gör faktiskt Vansbro. Gällivare hittar vi just nu på plats 187. Snäppet före Jokkmokk. De andra grannkommunerna, Kiruna och Pajala, är 43:a respektive 208:a.

Karin Johansson har förstås varit med när nästa års budget pusslats ihop. Liksom politikerna har hon kunnat konstatera att det faktiskt var ett lättare jobb än man tänkt sig. Enligt de ursprungliga planerna skulle man nästa år ha lånat upp ytterligare 20 miljoner och dessutom behövt länsa fonderna på lika mycket.

Nu räcker det med en upplåning av elva miljoner. Och ur fonderna tas bara drygt åtta.

Det verkar alltså som om Gällivares ekonomi skulle ha stabiliserats.

— Det finns flera förklaringar till att vi lättare än beräknat kan finansiera nästa års budget, säger Karin. En är att investeringsnivån ligger mycket lågt. Den är faktiskt 15 miljoner lägre än årets. Vi har dessutom skatteintäkter som ligger sex miljoner över långtidsplanens och sist men inte minst en låg kostnadsökning på driftsidan. Åren 1983-86 låg ökningen på 8-10 procent. Nu är vi nere i fyra procent. Den utvecklingen kan förklaras med besparingsåtgärder och höjda avgifter i första hand.

Orosmoln

Men trots att läget är under kontroll nästa år — och det utan skattehöjning — skulle det vara en överdrift att påstå att kommunens ekonomiska situation är bra. Det finns liksom tidigare stora orosmoln som förebådar kärvare tider:

☐ Fonderna fortsätter att minska. De uppgår nu till 30 miljoner kronor, men enligt långtidsplanen kommer sista kronan att vara förbrukad 1990.

De likvida medlena har halve tre senaste åren. Och den utvecl ser ut att fortsätta. Nästa år berä nansnettot ge ett underskott på joner, ett underskott som måste eras med skattemedel.

Hård bantning

En av anledningarna till att budget klarats rätt smärtfritt är terna på investeringssidan prut ket kraftigt. Eller rättare sagt — projekt har skjutits på framtide getberedarna hade i utgångsläge den på 90 miljoner. Den summa tades ner till hälften. Till 44,7 för att vara exakt.

— Bantningen gick till så att projekten prioriterades, säger K hansson. Och inget av de proje hamnade i högsta klassen behöv kas ur planen för 1988.

Kommunen tvingades naturli till en hel del förändringar för a kostnaderna nere, men också för inkomsterna:

- Va-taxan höjs från 6,36 till kubikmetern.
- Genom behovsanpassad städ inom förskole- och fritidshe samheten sparas 900.000 kro
- Kollektivtrafiken kommer a omkring en miljon mer på g minskade statsbidrag.
- Antalet lärare minskar inom och gymnasieskolan.
- Musikundervisningen blir av belagd.
- Videparkens och Malmsta fö samt Mullvadens fritidshem las. Läggs ner gör också den förskolan i Malmberget.
- Hemtjänsten reduceras med timmar. Samtidigt höjs jänsttaxan.

...och så här tycker p

Privata initiativ borde uppmuntras

Moderata Samlingspartiet har deltagit i budgetarbetet och står därmed bakom merparten av budgetförslaget liksom dess prioritering av sysselsättning och äldreomsorg. Til det positiva hör våra stora satsningar på skolan och utvecklingen inom dataområdet liksom bl.a. upprustning av VA, vägar och pensionärsbostäder på landsbygden.

Klara skiljelinjer finns dock. Det moderta budgetförslaget präglas av viss återhållsamhet och stramhet, samtidigt som vi vill öppna reella möjligheter till alternativ och valfrihet. Vår budget är ett led i en långsiktig målsättning att undvika skattehöjning också efter 1990, då i majoritetsförslaget alla fonder är tömda och ingen buffert finns för kommande investeringsbehov. Läget försvåras ytterligare av att staten under 1988 brandskattar kommunen på 9 miljoner och den socialistiska majoriteten i landstinget höjer skatten med 1:15.

Eftersom vi anser att kommunen ska sköta det kommunen är bäst på och att andra ska sköta det de sköter lika bra eller bättre, vill vi satsa på alternativa möjligheter, t.e.x. inom barnomsorgen. Vi vill anlita entreprenader i större utsträckning. Privat initiativkraft ska uppmuntras i sund konkurrens med kommunala satsningar och verksamheter till nytta för kommunmedborgarna. Vi vill försälja olönsamma kommunala industrihus och bostads- och affärsfastigheter och låta den som vill friköpa sin tomt.

Vi gör stora satsningar på fritidsområdet men anser det rimligt att vara mer återhållsamma inom denna sektor för att kunna finansiera verksamheter inom t.ex. den sociala sektorn och utbildningen. Vi säger således ja till en upprustning av sporthallen i Malmberget, men säger nej till en förbindelsebyggnad mellan sporthallen och simhallen för 5,1 miljoner; vi säger nej till en pistolskyttebana för 1,9 miljoner i simhallen i Malmberget; vi säger nej till en sammankoppling av elljusspår mellan Gällivare och Malmberget för 410.000 kronor.

Vi måste göra något åt våra skyttebanor, men anser att en central skyttebana för 10,2 miljoner inte har högsta prioritet utan kan flyttas fram ett år i investeringsplanen. Viktigare satsningar är för oss t.ex. ombyggnation och upprustning av Hedgården och ersättning för utdömda lokaler i Välkommaskolan.

Birgit Sandahl Moderata Samlingspartiet.

Svag budget med för hög upplåning

Kommunens budget för 1988 med oförändrad skatt innebär att den är svag och tär på kommunens fonder och likvida medel, amtidigt som upplåningen är i högsta laget. Statens begränsningar av bidragen till bl a skola, socialvård och beredskapsarbeten innebär omvandlat ca 40 öre per skattekrona.

Kommunens investeringar måste anpassas till tillgängliga statsbidrag och angelägenhetsgrad. Gymnasieskolans och Mariaskolans upprustningar ska rimligtvis ha högsta prioritet. Vatten- och avloppsnäten är till stora delar uttjänta med höga driftskostnader, vilket gör att nödvändiga upprustningar är lönsamma och dessutom skapar arbetstillfällen. Att bygga en central skytteanläggning för 12 miljoner kronor med åtföljande driftskostnader är utmanande i nuläget. Alternativt är att befintliga anläggningar upprustas både i tätorterna och landsbygden, vilka föreningarna sköter på ett bra sätt.

Skolans utbildande och fostrande uppgift ska befrämjas genom att skapa en gynnsam miljö för skolarbetet. Vår ungdom ska erjudas bästa möjliga utbildning i en målinriktad skola. En stimulans är också att eleverna får egna fria läromedel.

Sociala sektorns resurser är i stort sett avvägda till en god social standard. Förändringar i barnomsorgen ska ge ökad valfrihet med komplement av enskilda och kooperativa former. Åldringsvård och hemtjänst ska ge valfrihet i form och behovsgrad. Överhuvudtaget ska familjer/anhöriga och andra ideella insatser uppmuntras. Länksällskapen gör exempelvis en erkänt god insats i nykterhetsvården till jämförelsevis mycket låga kostnader.

Pensionärernas olika grupper i samhället ska ha en likvärdig behandling i grundtrygghet och övrigt. Veteranernas lokalbehov måste lösas på ett godtagbart sätt.

Den vikande befolkningsutvecklingen som påverkas av det negativa arbetsmarknadsläget i kommunen är en stor källa till oro. Den företagsamhet som med kommunens stöd utvecklats på ett bra sätt har fått en viss framtidstro.

Olof Landström Folkpartiet

Skolans re måste förs

Trots att vi under de senaste åren haft en st nens ekonomi kraftigt försämrats. Detta b övervältringar av kostnader från staten landstingsskatten drabbar hårdast små- måste vi ju på alla sätt försöka undvika

Centerpartiet anser att skolans resurse dantas från sparandet och därför har cen ökning av statsbidraget till kommunern

Det är viktigt att minska elevantalet i klass. I Gällivare är många skollokaler i Vi anser att vissa satsningar inom fritidss för att ge möjligheter till en bättre a bråttom att avsätta medel för Mariaskol ning. Fritiden har under de senaste åre idrottsplats och ridanläggningen.

Centern menar också att de kommunal re och Malmberget ska minskas. Dessa anl nomin av egen kraft. Det kan inte vara rikt samheter, exempelvis äldreomsorgen, ska bidragen till Folkets Hus hela tiden tillåts

aderna nästa år

s ekonomiavdelning. Hon är relativt ny
pgifter i småländska Älmhult.
det märks faktiskt också i hennes privata
ör hon en årlig förlust på omkring 4.000

der från plats till plats, säger hon. Själv
mhult, men eftersom jag har mina rötter

na slut

rats de
klingen
nas fi-
io mil-
inansi-

ta års
utgif-
s myc-
många
. Bud-
äskan-
n ban-
iljoner

e olika
rin Jo-
kt som
e ploc-

tvis ta
t hålla
att öka

7,29

ning
nsverk-
nor.
t kosta
und av

grund-

gifts-

rskolor
vveck-
öppna

15.000
hemt-

Detta är förstås bara några av de åtgärder som beslutats. Ett par tillfälliga utgifter kan kanske också plockas med:

Nästa års allmänna val innebär att kommunen får en extra utgift på 400.000 kronor.

Firandet av Malmberget 100 år får ett anslag på 350.000 kronor. Totalt drar jubiléet en kostnad på omkring miljonen, men en stor del av den kostnaden kan finansieras med bidrag.

Ny skjutbana

Investeringsutgifterna har som sagt prutats rejält. I första hand genom att många projekt skjutits framåt i planeringen. Här är några objekt som finns med i planen för 1988:

Upprustning av sporthall	7.200.00
Skyttanläggning	5.500.00
Reparation av Välkommaskolan	5.000.000
Upprustning av lekplatser, grönområden och lekparker	1.400.000
Ombyggnad av Hedgården	700.000
Upprustning av pensionärshem	600.000

Driftsbudgeten för nästa år slutar på 372 miljoner. De olika styrelserna får klara sig med måttliga ökningar. Skolstyrelsen och socialnämnden har sluppit bantningar, men klarar sig också med ökningar med sju respektive fyra procent.

Kommunen har naturligtvis också tittat framåt i sin budgetplanering. Därför kan man redan nu slå fast att de närmaste åren kommer att bli kärva. Karin Johansson förklarar:

— 1989 kommer att bli svårare att finansiera. Då tar vi drygt 18 miljoner ur fonderna och har en investeringsnivå som ligger betydligt över årets. 1990 kommer fonderna att vara helt länsade. Vi kommer alltså inte att spara något de närmaste tre åren. Istället lever vi upp våra tillgångar.

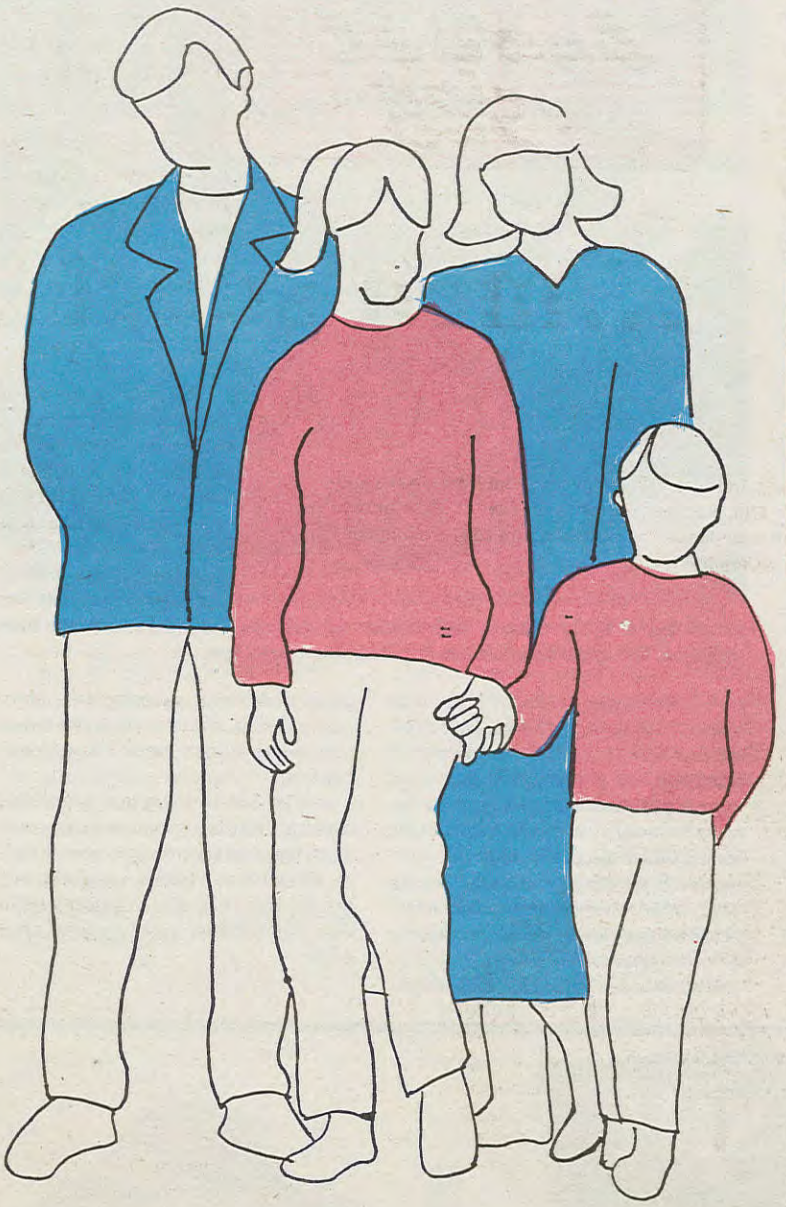

Dyr daghemsplats

I ''normalfamiljen'' med två barn arbetar båda föräldrarna och tjänar omkring 200.000 kronor tillsammans. Den familjen betalar i Gällivare 35.100 kronor i kommunal skatt. Och får onekligen mycket tillbaka för dessa pengar. Enbart daghemsplatsen är faktiskt mer värd. Den kostar nämligen kommunen 59.000 kronor. Familjen betalar själv knappt 8.000 kronor.

De förenklade "gubbarna" på teckningen här intill visar en fiktiv gällivarefamilj. Den består av mamma, pappa och två barn, en flicka på 15 och en pojke på 6 år

Båda föräldrarna arbetar och har båda två en inkomst på 100.000 kronor. Flickan går i gymnasiet och grabben tillbringar dagarna i förskola och på daghem. Familjemedlemmarna har förstås en hel del fritidsintressen. Sport i första hand.

Vi har roat oss med att titta på vad de får tillbaka av de pengar de betalar i skatt. Och då är förstås inte allt medräknat. Den kommunala servicen är ju mycket omfångsrik.

Full valuta för skatten

I Gällivare är den kommunala utdebiteringen 17.55. Det betyder att föräldrarna i familjen med sin sammanlagda beskattningsbara inkomst på 200.000 kronor betalar 35.100 i skatt.

De betalar dessutom vissa avgifter. För att hålla sonen i dagis får de punga ut med 13.200 kronor om året. Månadsavgiften är 1.200 kronor och vi har räknat med att dagisplatsen utnyttjades elva månader.

13.200 kronor är förstås mycket pengar, men faktum är att familjens samlade skatteinsats inte räcker till den faktiska kostnaden för en dagisplats. Den kostar nämligen kommunen 59.000 kronor. Redan här är alltså familjens bidrag till skattepotten redan förbrukad.

Dottern som pluggar på gymnasiet kostar förstås också pengar. Själva undervisningen beräknas nästa år kosta 20.829 kronor. Till den summan får läggas läromedel för 4.831 kronor, skolhälsovård för 374 kronor och skolmåltider för 5.100 kronor. Totalt gör det 31.134 kronor — eller nästan lika mycket som föräldrarn betalar i skatt. Dottern går förresten också i musikskola. För det får hon betala 250 kronor. Kommunens kostnad är 3.202 kronor.

Så var det familjens fritidsintressen. Föräldrarna och dottern är flitiga boklånare. Och för kommunen kostar förstås biblioteksverksamheten en hel del. Vår familjs andel av kostnaden blir 620 kronor.

Mamman och dottern simmar, dottern på tävlingsnivå. Mamman betalar 240 kronor för sina 20 besök i simhallen under ett år. För kommunen är den faktiska kostnaden 650 kronor. Och för dottern hela 9.500 kronor.

Pappan bowlar och har köpt årskort för 1.000 kronor. Kommunens kostnad är ungefär densamma.

Dottern hinner slutligen med nästan ett besök i veckan på fritidsgården. För det betalar hon ingenting. Men kommunen har förstås kostnader. 2.350 kronor för de 40 besök vi räknar med att dottern hinner med.

Detta är bara ett litet axplock ur den kommunala serviceapparaten. Men ett axplock som verkligen visar att kommuninvånarna får valuta för skattepengarna.

Gällivare har haft oförändrad skatt i åtskilliga år nu. Och den kommer knappast att höjas före 1990. Ulf Sundberg, kommunstyrelsens ordförande, tycker för sin del att 17:55 år mycket det:

— Egentligen har taket nåtts med den utdebiteringen. Men vad som händer efter 1990 är ändå svårt att sia om. Det finns trots det kommuner som redan nu har högre skatt än vi.

Men också gällivareborna får förstås högre skatt nästa år. Landstinget har ju bestämt sig för en rejäl höjning.

artierna om budgeten

surser tärkas

ark högkonjunktur, så har kommu-
eror på indragningar av bidrag och
ll kommunerna. Kommunal- och
h medelinkomsttagare, och därför
attehöjningar på dessa områden.
åste förstärkas. Skolan måste un-
rn i riksdagen föreslagit en kraftig

lasserna — högst 25 elever i varje
ehov av en ordentlig upprustning.
ektorn måste skjutas på framtiden
betsmiljö i skolan. Det är mer
an än för en central skytteanlägg-
varit gynnat t ex med Tallbacka

bidragen till Folkets Hus i Gälliva-
ggningar måste försöka klara eko-
gt att angelägna kommunala verk-
vidkännas nedskärningar, medan
öka.

Gun Hug
Centerpartiet

Mariaskolan borde går före skjutbanor

1988 års budget är en svag budget. Den tar lejonparten av tidigare fonderade medel i anspråk. Under planperioden töms fonderna helt.

Att det är nödvändigt för en kommun att ha fonder visar ju inte minst det faktum att vi i år inte skulle klara budgeten utan att utnyttja fonderna. Alternativet skulle vara att ta till en skattehöjning.

Våra likvida medel har åderlåtits mycket kraftigt. Det är beklagligt inte minst med tanke på sysselsättningsläget i kommunen. Vi känner alla till LKAB:s nedskärningar och statsmakternas oförmåga att skaffa fram nya arbetstillfällen.

Årets investeringsbudget utnyttjas till stor del för satsningar på fritidssidan. Det innebär att andra investeringar, exempelvis Mariaskolans gymnastiksal, måste skjutas på framtiden.

Trots den svaga ekonomin fortsätter satsningarna på sporthallen och pistolskyttebanan liksom med investeringar på Kavahedens skytteanläggning. Det är satsningar som vi har reserverat oss mot. Besluten gör dessa investeringar till flerårsobjekt, en sak som låser investeringsmöjligheterna för andra projekt i en framtid.

Gällivare Fria Demokrater har sett det angeläget med investeringar i Mariaskolan och Kvarnforsens camping framför nämnda fritidssatsningar.

Pengarna skulle också väl ha behövts i den sociala verksamheten, liksom för att lösa landsbygdens problem med lokaler, vägar och mycket annat.

Ivan Sörblom
Gällivare Fria Demokrater.

Ekonomin bättre än vad som sägs

Gällivare kommun har fortfarande en mycket god ekonomi. Enligt det senaste bokslutet för 1986 var finansieringskapitalet cirka 100 miljoner mer än nödvändigt. Man uppger att kommunens reserver uppgick till 44,7 miljoner vid årskiftet. Detta är felaktigt då man inte anger att pensionsfonden innehåller 43,5 miljoner och som i sig är en driftfond. Detta har man gjort till en skuld för att kunna redovisa en sämre ekonomi.

I budgeten överbudgeterar man pensionskostnaderna med drygt 600.000 kronor trots den stora pensionsfonden. Den framtidsbild man ger om de kommande åren är alldeles för negativ och felaktig. VPK säger nej till höjda vattenavgifter med 25 procent. Vi får länets i särklass högsta vattenavgifter.

VPK kräver att hemtjänstservicen för pensionärer får ytterligare 15.000 timmar. Snöröjningsservicen för pensionärer måste finnas kvar då den är livsnödvändig för många. Malmbergets fria länksällskap måste få 90.000 kronor till sin viktiga verksamhet.

För att bereda arbetshandikappade sysselsättning kräver VPK att tio nya lönebidragsersättningar med 10 procent till lönen betalas av kommunen. Detta är i verkligheten kommunal besparing då andra kostnader minskar men ger framförallt arbeten och för folkrörelserna ett gott stöd.

Dokkasborna lånar över 4000 böcker årligen och majoriteten anser att deras endagsbibliotek skall stängas. Detta är ett kulturellt övergrepp.

Landsbygden måste räddas och därför är det nödvändigt att stoppa utarmningen genom att bl.a. stänga biblioteksfilialerna i Dokkas, Ullatti och Nattavaara. I Ullatti är det nödvändigt att skolan rustas upp och VPK föreslår att 2 miljoner avsätts för detta under 1988. Palohuornasborna behöver upprustning av sin byaväg.

Mariaskolan måste få en ny gymnastiksal under åren 1988-89. På skolsidan är det viktigt att skolbarnen få bra mat och detta blir det inte om man anslår mindre medel för nästa år med cirka 300.000 kronor. De handikappade eleverna måste få ett bättre personligt stöd bl.a. i form av elevassistenter.

Fria skolskjutsar under hela året från mellanområdet. Musikskoleavgiften kräver vi tas bort dom finns i majoritetens budgetförslag. Detta är de väsentligaste kraven i vårt alternativ till budget för 1988.

Bernhard Winsa, VPK

BIDRAG EFTER NY MODELL

Det kommunala bidragssystemet till ungdomsorganisationerna i Gällivare ändras från nyår. Eller om man så vill — förenklas.

— Det har tyvärr varit lite krångligt tidigare, säger fritidschefen Björn Persson. Aktivitetsstödet har exempelvis haft 15 olika bidragskonstruktioner. Och bestämmelserna för bidrag till anläggningar har varit alldeles för detaljerade. Nu får vi ett mycket enklare system. Det är i varje fall vad vi på fritidskontoret tror och hoppas.

Enklare än förr

Med det nya systemet vill kommunen uppmuntra föreningarna att satsa hårt på ungdomsverksamheten. I vissa åldersgrupper är den inte riktigt vad den borde. Det visar den statistik som fritidskontoret gjort för 1986.

Alla aktiviteter som ungdomarna i åldrarna mellan 7 och 25 år deltog i under både våren och hösten har räknats och summerats.

Slutresultatet kan verka imponerande. 5 288 pojkar bokfördes för tillsammans 73 298 aktivitetstillfällen. Flickorna var inte riktigt lika flitiga. 2.813 tjejer fick ihop 40 220 aktiviteter.

— Men aktiviteterna har tyvärr lite dålig spridning i åldersgrupperna, säger Persson. Man kan notera en mycket stor nedgång för flickorna när de fyllt 15 år. Bortfallet på pojksidan kommer ett år senare. Det är bland annat för att bryta den trenden vi har lagt om vårt bidragssystem. Det ska helt enkelt uppmuntra föreningarna att satsa på ungdomsverksamhet och då inte minst för de åldersgrupper som ligger illa till i statistiken.

Det nya systemet rymmer tre typer av bidrag — verksamhetsbidrag, anläggningsbidrag och särskilda bidrag.

☐ Mindre krångel

— Det är på anläggningssidan vi får den största förändringen. Här har bidragssystemet hittills varit mycket krångligt. Föreningarna har exempelvis kunnat få snöröjningsbidrag per kvadratmeter och elbidrag efter en måttstock som kanske varit svår att läsa av. Nu utgår direkt 20 procent av kostnaden, men föreningarna kan få ända upp till 90 procent av de egna utläggen. Dock högst 200 kronor per aktiv.

Verksamhetsbidragen blir också renodlade. Den tidigare poängbedömningen av olika verksamheter försvinner. Bidragen blir lika för alla.

☐ Stort intresse

Idén till den nya bidragsformen fick fritidskontoret vid en konferens om kommunal fritid i Stockholm våren 1986.

Fritidschefen Björn persson tror mycket på det nya bidragssystemet till föreningarna. Det underlättar arbetet för alla parter menar han.

— Men systemet har vi arbetat ut själva, betonar Björn Persson. Och eftersom vi är först i landet med den nya modellen har andra kommuner visat stort intresse för vår uppläggning. Lerums kommun har också bestämt sig för att införa systemet. Och fler kommuner följer säkert efter. Den modell vi nu inför förenklar inte minst administrationen. Både för föreningarna och för kommunen.

Nyordningen innebär inte någon ökad ekonomisk satsning från kommunens sida. Enligt budget ska bidragen kosta kommunen 3,3 miljoner nästa år.

— De exakta beloppen är förstås svåra att förutse, men i stort kommer vi att ligga på samma nivå som tidigare, säger Persson. Som också betonar att det nya systemet är infört på försök. Det kommer att utvärderas efter ett år.

Erik ensam i sitt yrke i Gällivare

Erik Eriksson i Moskujärvi är ensam representant för sitt yrke i Gällivare kommun. Han är kolare.

— Det är nog ingen tvekan om att jag tillhör en rätt exklusiv skara, säger Erik. I Norrbotten har jag visst bara en kollega numera. Han bor i Buddbyn. Sedan är det väl en och annan som bränner någon enstaka mila om året.

Erik Eriksson har själv blivit kolare på gamla dar. Tidigare bodde han i Malmberget och jobbade i gruvan som förman. Nu är han pensionerad sedan elva år tillbaka.

Kolningen kom han in på av en ren tillfällighet. 1982 läste Erik en artikel om att flera personer i Pajala skulle satsa på koltillverkning.

— Jag och min fru hade då flyttat till Moskujärvi för gott, säger Erik. Vi disponerar rätt mycket skog och när jag ögnade igenom artikeln om pajalaprojektet började jag fundera över om dett med kolning inte var något för mig. Det blir ju en hel del spillved när man avverkar skog och den kan man med fördel göra kol av.

Erik Eriksson gjorde snabbt slag i saken. Han åkte till Pajala och undersökte hur en modern kolmila fungerade. Sedan fixade han en egen "gryta" hemma i Moskujärvi. och på den resan är han. I sex år har det bolmat friskt från milorna på de erikssonska domänerna under hela barmarksperioden. Pajalaprojektet som gav honom idén blev det däremot ingenting av med.

☐ *Jobbar ensam*

Erik Eriksson är ensamföretagare i ordets rätta bemärkelse. Han hugger själv den ved han sedan kolar, sköter marknadsföring och utkörning och hinner emellanåt också uppfinna och tillverka hjälpmedel som underlättar hanteringen vid milorna.

— En sommar anställde jag några ungdomar som skulle hugga ved, men det var inte så lyckat, säger han. Det kostade mer än det smakade. Huggningen är annars problemet. Samtidigt som man sköter milorna ska man hinna hugga den ved som behövs året därpå. Det blir förstås jobbigt.

☐ *Allt tar slut*

Erik Eriksson producerar över 100 kubikmeter kol om året. Tjältiningskol — det är ordentligt tilltagna stycken — och grillkol. Några avsättningsproblem har han inte.

— Allt brukar ta slut långt innan det är dags att tända milorna igen, säger han. Jag har flera fasta kunder, som tar det mesta jag hinner tillverka. Polar Turism och Jukkasjärvi Hembygdsförening köper ungefär 20 kubikmeter var. De använder kolet när de helsteker ren. Innan jag började med den här verksamheten ahde de svårt att få tag på kol. Nu kan de helsteka renar året om och gör det också.

☐ *Duger inte?*

På Gällivares köpmän är Erik Eriksson lite purken. De säljer nämligen inte hans grillkol.

— Jag förstår inte varför, säger han. I både Umeå, Luleå och Kiruna finns det butiker som tar kolet från mig, men i Gällivare duger tydligen inte ortens kol. De säljer hellre importerat kol. Det mesta som säljs kommer från Polen. Kvalitetsmässigt är jag ett par kronor dyrare på en förpackning, men min är i gengäld trevligare eftersom jag använder mig av kartonger och inte påsar.

Erik Eriksson är som sagt pensionär sedan rätt många år. Men slagit sig till ro har han alltså inte gjort.

— Så länge man känner sig pigg vill man ju vara aktiv, säger han. Och har man som jag blivit bonde på gamla dar så finns det alltid något att göra. Ibland räcker dagarna faktiskt inte till. Men jag har dessbättre hälsan i behåll. Mitt enda problem är att hörseln har blivit så dålig. Jag är helt enkelt bullerskadad efter alla mina år i gruvan.

Från maj till september ryker det nästan ständigt från Erik Erikssons milor i Moskujärvi. Och han har inga avsättningsproblem. En stor del av hans kol levereras till de turistföretag som ofta serverar helstekt ren.

LÄSTIPS FRÅN BIBLIOTEKET

GENOM GRANITEN

av *Aina Monahof*

En självupplevd berättelse om en flicka i 1930-talets Leningrad. Människoöden i skuggan av kriget och Stalins terror skildras på ett gripande sätt.

Hela Sverige ska leva!
LANDSBYGD 90

TYCK TILL!

Nu är det dags att upprätta en ÖVERSIKTSPLAN för Gällivare kommun. Den ska visa samtliga allmänna intressen som bör beaktas vid beslut om användning av mark- och vattenområden. Många instanser och verksamheter har redan anmält sådana intressen och vissa områden är sedan tidigare reserverade för visst ändamål.

När det gäller lokala synpunkter är det KOMMUNINVÅNARNA själva som vet mest om den egna kommunen. Det är den kunskapen som vi nu efterlyser!

Områdesvis önskar vi synpunkter, önskemål, behov, sakkunskap och uppslag beträffande allmänna intressen för mark- och vattenområden inom t ex följande:

Naturresurs, skydd, sanitära problem, jordbruk, skogsbruk, rennäring, fiske, vattenbruk, kulturminnen, friluftsliv, mineraler, energi, kommunikationer, försvar, bebyggelseutveckling (permanent boende, fritidsboende), industri, turism, jakt och en hel del annat.

Resultatet blir, efter behandling, planutställning och beslut, ett rättesnöre för alla beslut angående mark- och vattenområdena i vår kommun.

Hjälp oss och sänd eventuella anspråk före årsskiftet till GÄLLIVARE KOMMUNS PLANERINGSAVDELNING

15 december är det dags

Nu är det dags för alla husvagnsägare som tänkt sig tillbringa vårvintern längs Vägen Västerut att placera sig i startblocken. Den 15 december börjar nämligen turistbyrån att ta emot beställningar på husvagnsplatser i Sjöfallet och Ritsem. Och det gäller som bekant att hålla sig framme. Platserna är begränsade och brukar stryka med på nolltid.

Säsongen börjar sista helgen i februari och pågår åtminstone fram till 1 maj. Men den kan också bli längre. Förhandlingarna pågår nämligen om förlängt fiske. Därför är det möjligt att husvagnsplatserna får behållas till i mitten av maj.

Vad platserna kostar kan turistbyrån ge besked om. Men ring inte i detta ärende förrän den 15 december. Det är alltså den magiska dagen för husvagnsfolket i Gällivare.

STRÖMHEMMET blir bolagsägt

Strömhemmet kom till 1975 och har sedan dess varit en viktig kugge i kommunens alkoholbekämpande verksamhet. På Strömhemmet har de yngre missbrukarna kunnat få behandling och vård.

— Yngre missbrukare är normalt svåra att nå, säger Tomas Lilja på Mitt i stan. Därför har Strömhemmet haft stor betydelse i vårt arbete med att göra Gällivare till en nyktrare kommun.

Som behandlingshem för i första hand ungdomar upphör Strömhemmet vid årsskiftet. Men verksamheten fortsätter i andra former. Och med ett kommanditbolag som huvudman.

Billigare för kommunen

Strömhemmet har åtta platser. Beläggningen har varit en aning ojämn under de tolv år hemmet har varit igång.

— Men i genomsnitt har vi haft fem, sex elever, säger Lilja. De har alla frivilligt sökt sig till Strömhemmet och bundit sig för en vårdtid på sex månader. Målet har naturligtvis varit att de efter detta halvår ska kunna slussas ut till ett bättre liv. I många fall har väl resultatet också varit lyckat. Men eftersom ingen riktig uppföljning har gjorts är helhetsbilden tyvärr oklar.

Strömhemmet har hittills drivits helt i kommunal regi. Och har naturligtvis tärt rätt ordentligt på den hårt ansträngda budgeten. I år kostar Strömhemmet kommunen omkring 1,5 miljoner.

Det är en utgift som kommunen egentligen inte har råd med. Därför såg det för något år sedan mörkt ut för Strömhemmet. Nedläggningshotet vilade över bygget.

— Men eftersom Strömhemmet behövs började vi förstås undersöka om det inte fanns andra vägar att gå, säger Tomas Lilja. Vi gav oss helt enkelt ut på jakt efter intressenter som kunde driva hemmet vidare tillsammans med kommunen. De större företagen och landstinget visade intresse och till slut kunde vi bilda ett kommanditbolag. Det tar nu över verksamheten från årsskiftet.

☐ Hoppade av

När bolagsavtalet skrevs hade bolaget fyra delägare — kommunen, landstinget, Boliden och LKAB. I mitten av oktober bestämde sig LKAB för att hoppa av.

— Det kom naturligtvis som en kalldusch, säger Lilja. LKAB är ju ortens största arbetsgivare och har bland de anställda en hel del dolda missbrukare som behöver hjälp. Och som bolaget också ställer upp för sedan flera år tillbaka. Därför förstår jag inte riktigt varför LKAB drog sig ur Strömhemsprojektet i sista stund. Det kan inte bero på ekonomiska åtagande. Kommunens medintressenter satsar nämligen bara 5.000 kronor var.

☐ Räcker pengarna?

De medintressenter Tomas Lilja pratar om är i dagsläget bara Boliden och landstinget. Ur ekonomisk synpunkt är deras medverkan tämligen betydelselös. De 10.000 kronor de satsar är ju bara en droppe i havet eftersom verksamheten också i fortsättningen kommer att kosta omkring 1,5 miljoner om året.

Frågan är då — hur ska den verksamheten finansieras?

— Vi tror att det ska gå, men jag måste ju erkänna att vi delvis arbetar med rätt osäkra faktorer, säger Tomas Lilja. Men vi har i alla fall garantier för den första miljonen. Kommunen har bundit sig för att skjuta till 500.000 kronor om året. Dessutom vet vi att vi får statsbidrag med 60.000 kronor per plats. Det gör ytterligare 480.000 kronor. Resten måste in via vårdavgifter och egeninsatser.

Det är vårdavgifterna som är den osäkra faktorn. Tomas Lilja:

— Vi har bestämt att vårdavgiften ska vara 400 kronor om dagen. Den betalas av den som köper vårdplatsen. Men hur mycket pengar som kommer att flyta in kan vi förstås bara uppskatta. Om man räknar med en beläggning på 50 procent ger det ett årligt tillskott på 534.000 kronor. När vi dit ska verksamheten kunna gå ihop. Ett litet tillskott får vi också av de egenavgifter som vi kommer att ta ut. Vi tillämpar samma avgiftssystem som sjukhusen.

☐ Ny målgrupp

Nyordningen innebär att verksamheten delvis kommer att förändras. Ungdomarna har efter årsskiftet inte förtur till Strömhemmet.

— Vi får en ny målgrupp, säger Tomas Lilja. Nu är det meningen att Strömhemmet ska ta hand om människor som har problem, men som inte är utslagna. De kommer att få tillbringa 5-6 veckor på hemmet. Enligt statuterna har anställda hos bolagets delägare företräde.

Nu är det förstås många som undrar:

— Ungdomarna — den gamla målgruppen — kommer de att lämnas i sticket?

— Tyvärr innebär ju omorganisationen att de yngre missbrukarna inte har garanterade platser, säger Lilja. Men vi släpper förstås ändå inte den gruppen ur sikte. Vi har ju en brett upplagd stödverksamhet i kommunen. Strömhemmet är en viktig bit i verksamheten, men missbrukarna kan alltså få hjälp också på andra håll.

Strömhemmet har nu 5,5 tjänster. Arbetsstyrkan blir lika stor efter omorganisationen. Skillnaden blir bara den att föreståndaren då också kommer att vara verkställande direktör i kommanditbolaget.

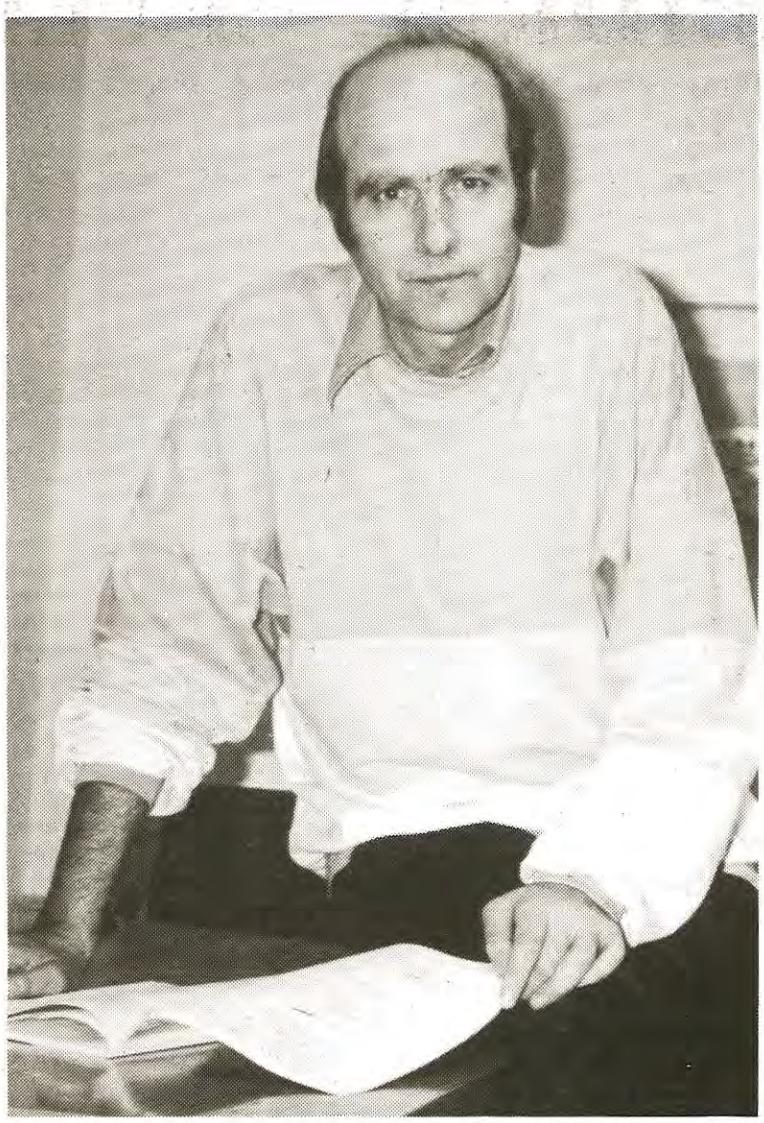

Har burit frukt

Tomas Lilja jobbar på Mitt i stan, som är en av de "bitar" som kom till när kommunen bestämde sig för en alkoholbekämpande verksamhet på bred front. Strömhemmet och stödgrupperna är andra delar av den satsningen.

— Och visst har satsningen burit frukt, säger Tomas. Antalet utslagna har bevisligen minskat. Och i fjol var Gällivare den enda kommun i länet där alkoholförsäljningen minskade. Det är saker som visar att vi är på väg åt rätt håll.

Ungdom som mår dåligt

Det är åtta år sedan Gällivare kommun antog sitt uppmärksammade alkoholpolitiska program. Beslutet var enigt och nödvändigt. Det söps nämligen på tok för mycket i kommunen. Gällivare låg på svensktoppen både när det gällde alkoholförsäljning, fylleri och våldsbrott.

Med nya djärva grepp ville kommunen försöka komma tillrätta med problemet. Och hur har det då gått.?

— Vi är utan tvekan på väg åt rätt håll, säger Tomas Lilja. I fjol var Gällivare den enda kommun i länet där försäljningen av alkohol minskade. Och antalet utslagna har minskat. Läget är alltså betydligt bättre än för åtta år sedan. Det är inte bara vår förtjänst. Länkarna gör också en bra insats.

Men det finns oroande tecken på att nya problem kan uppstå. Ungdomsbrottsligheten har ökat.

— Och eftersom den intimt brukar hänga samman med missbruk måste vi vara ordentligt på vår vakt, säger Lilja. Det är många ungdomar som på sistone hamnat i polisens och socialens register. Det är ungdomar som med det visat att de mår dåligt.

KULLEBORNA LÅNAR MEST

Gällivareborna är flitiga boklånare. De gör 9,6 boklån per invånare och år. Med den statistiken ligger Gällivare på andra plats i Norrbotten. Och klart över riksgenomsnittet som är 9,1 lån.

Lånar allra mest gör invånarna i Koskullskulle. De bär hem i genomsnitt tio böcker varje år från sitt lilla provisoriska bibliotek i Folkets Hus.

— Kulleborna sätter verkligen värde på sitt bibliotek, konstaterar bibliotekarie Ingrid Rendahl. Och ännu fler ska förhoppningsvis utnyttja biblioteket när det efter nyår flyttas till det nya allaktivitetshuset.

Bibliotekarie i Kullen är Eiwor Modin Hon har varit med från start och är alltså den som bygger upp biblioteket.

— Det fanns ett bibliotek i Kullen långt innan jag kom in i bilden, säger hon. Men den boksamlingen totalförstördes vid en brand. Därför fick vi börja från noll när vi fick det här utrymmet i Folkets Hus.

Det är verkligen inget stort bibliotek som Eiwor Modin basar för. Golvytan är bara 25 kvadratmeter. Därför får man nästan använda sig av skohorn för att ta sig fram mellan hyllraderna.

Eiwor har lyckats stuva in en imponerande mängd böcker på det trånga utrymmet.

— Vi har i stort sett alla böcker som andra bibliotek kan erbjuda, säger hon. Men vissa begränsningar har vi förstås tvingats till på grund av trångboddheten. Vi har medvetet avstått från att skaffa utländsk litteratur och talböcker. Och vårt sortiment av speciallitteratur och referensböcker är begränsat. Men i övrigt kan vi faktiskt plocka fram vad besökarna frågar efter.

☐ 8.000 böcker

Biblioteket i Kullen har mellan 7.000 och 8.000 böcker. Efter nyår kan det utvidgas rätt ordentligt om ekonomin tillåter. Då får nämligen Eiwor Modin bättre svängrum i allaktivitetshuset.

— Det är klart att jag ser fram mot flyttningen, säger hon. Visst är det på ett sätt trivsamt här i Folkets Hus, men det är också jobbigt att ha det så här trångt. När en skolklass kommer hit går det knappast att ta sig fram i lokalen.

Barnen är Eiwor Modins favoriter som boklånare. Hon har nämligen specialiserat sig på barn- och ungdomsböcker. Och har därför också åsikter i ämnet. Hon tycker exempelvis att barnens läsvanor är för könsbetonande:

— Pojkarna vill ha böcker om natur och teknik medan flickorna väljer mer humanistiska ämnen. Den uppdelningen är i mitt tycke inte så lyckad. Det vore bra om skillnaderna kunde jämnas ut.

☐ Fast kärna

Eiwor jobbar halvtid i Kullen. Hon har också en halvtidstjänst som bibliotekarie i Sjöparkskolan och Gunillaskolan. Och får alltså ha ungdomar omkring sig större delen av arbetsveckan.

— Barnen lånar mycket böcker och bidrar mycket aktivt till att hålla bibliotekens statistik uppe, säger hon. De vuxnana är inte lika flitiga. Speciellt pensionärerna är dåliga boklånare. I varje fall om man ser på gruppen i stort. Men undantag finns förstås. Ett bibliotek har förresten alltid en fast kärna av låntagare Här i Kullen är jag förstås väl förtrogen med den gruppen.

Ja, Eiwor Modin känner naturligtvis sina "kunder". Hon kan nästan utan att titta i kartoteket säga var varje bok för tillfället finns. Det fick vi ett vältaligt bevis för vårt besök. Eva Aukea kom för att låna en bok om godistillverkning till dottern Linnéa. Men den var utlånad.

— Och dom som lånat den är bortresta just nu, förklarade Eiwor.

Kulleborna är alltså de flitigaste boklånarna i kommunen. Delvis beror det säkert på den trivsamt familjära stämningen i deras lilla bibliotek.

— Deras boklån speglar förstås deras intressen, säger Eiwor. Här uppe går ju böcker om jakt, fiske och natur alltid bra. Men som alla andra boklånare vill också kulleborna ha de aktuella romanerna. Och det ser vi förstås till att de får. Vi har som sagt samma utbud som andra och större bibliotek.

Eiwor Modin arbetar i ett minibibliotek med 25 kvadratmeters golvyta. Det är alltså trångt värre. Men också trivsamt. Och låntagarna känner hon allesammans. Exempelvis Eva Aukea och hennes dotter Linnéa.

LÄSTIPS FRÅN BIBLIOTEKET

HJÄLP! BOAN ÄR LÖS
av *Monika Zak*
Karo är boaormen kring vilken denna halsbrytande historia slingrar sig. Det började en dag när hon råkar trilla ner i grannens fikabröd.

LÄSTIPS FRÅN BIBLIOTEKET

HUDLÖS HIMMEL
av *Herbjørg Wassmo*
Romanen är en fortsättning på "Den blinda glasverandan" och "Det stumma rummet" och blev belönad med NOrdiska rådets litteraturpris. Skakande böcker om en utsatt ung människas tragisga öde.

LÄSTIPS FRÅN BIBLIOTEKET

VAR SOM FOLK!
av *Gunnar Kieri*
Arbetsstugorna — "himmel eller helvete?" Kieris bok har satt fart på diskussionen om hur det egentligen var.

DECEMBER

3	BIO-KONTRAST Ungkarlsbabyn	Gällivare
5	OS-TEST på skidor	Malmberget
5- 6	INTERNATIONELL STORSLALOMTÄVLING	Dundret
6	TRÄNINGSTÄVLING för draghundar	Gällivare
13	JULMARKNAD	Hakkas
13	VINTERTÄVLINGAR för draghundar	Gällivare
13	LUCIA i backen	Dundret
17	BIO-KONTRAST The Shining	Gällivare
19	MARIA-KONSERT	Gällivare kyrka
20	VI SJUNGER IN JULEN	Malmbergets kyrka
23	MUSIK I JULSTRESSEN	Gällivare kyrka
26	JUL I DALSTUGAN	Dundret
26	TRÄNINGSTÄVLING för draghundar	Gällivare
31	NYÅRSDRAGET draghundstävling	Gällivare
31	NYÅRSBALUNS med fyrverkerier	Malmberget
7-19	KONSTUTSTÄLLNING med Harald Lyt	Malmberget

JANUARI

5- 6	STORSLALOM herrar och damer	Dundret
6	JULMUSIK	Malmbergets kyrka
16-17	STORSLALOM herrar och damer	Dundret
16	TRÄNINGSTÄVLING för draghundar	Gällivare
21	TEATER Alltid på en onsdag	Gällivare
23	DRAGHUNDS-KM	Gällivare
24-31	UTSTÄLLNING Kjell Knekta	Malmberget
30	RALLARAFTON med Svarta Björn	Malmberget

FEBRUARI

2- 7	BOKUTSTÄLLNING	Malmberget
12-14	ALPINA DM	Dundret
14-28	KONSTUTSTÄLLNING med Olle Martinsson	Malmberget
15-21	KÄGELKROSSEN bowlingtävlingar	Malmberget
27-28	BROTTNINGS-DM	Gällivare

MARS

4- 6	LILLA VM (Ungdomstävlingar)	Malmberget
6	SKIDANS DAG	
12	VINTERTÄVLINGAR för draghundar	Gällivare
13	TREKANTSLOPPET på skidor	Hakkas/Sammakko/Ullatti
17-18	TEATER Rallare	Gällivare
18-20	GÄLLIVARE MARKNAD	Gällivare
11-13	MALMBANAN 100 ÅR Jubileumsfest med Cullbergbaletten och Nordkalottens Symfoniorkester	Malmberget

APRIL

1- 2	KILLINGI-LÖPET	Gällivare
9	GÄLLIVARE CUP Ungdomsbrottning	Gällivare
9	DRAGHUNDS-KM Flerspann	Gällivare
8-10	LKAB CUP Fotboll	Malmberget
9-10	BANKCUPEN Slalom	Dundret
20-21	SM Super G och Störtlopp	Dundret
27-28	NORRBOTTENS TEATER Bortrövandet av Francesca	Gällivare

DET HÄNDER I

Friska GÄLLIVARE

Det börjar dra ihop sig på allvar. Nästa år fyller både Malmberget och Malmbanan 100 år. Det är två jubiléer som kommer att märkas. Allra mest i Gällivare och Malmberget förstås. Men Malmbanans födelsedag kommer förstås att firas av i Luleå, Boden, Kiruna och Narvik. Det är Malmbanan som jubilerar först. Jubileumsfesten inleds i Malmberget den 11 mars med bland annat Cullbergbalettens premiärföreställning av "Svansjön". I Malmberget invigs nygamla kåksta'n den 11 juni. Då dukas det upp långbord med amerikanskt fläsk och potatis.

MALMBERGET
100 ÅR
1888~1988

- **Julklapp till alla**
- **Jättefyrverkerier**
- **Klassjubileum**
- **Bankett för 500**
- **Födelsedagsgåvor**
- **Stor rallarfest**

Jubelår för alla

1888 var järnvägen mellan gruvan i Malmberget och hamnen i Luleå klar. Första malmtåget kunde skickas iväg den 12 mars. Då började också det nya samhället byggas upp. Järnvägen och Malmberget kan alltså jubilera samtidigt. Därför kommer gällivareborna och alla besökare att bjudas på en hejdundrande fest nästa år.

— Det är en storsatsning som vi nu börjar marknadsföra på allvar, säger Lars Israelsson, som är kommunens turistansvarige.

Startdag är som sagt 11 mars. Då ska Malmbanan festas av och det blir en upptakt i verkligt stor stil. Cullbergbaletten drar in i Malmbergets sporthall och ska ge tre föreställningar av "Svansjön".

De större husen längs Västerlånggatan börjar nu finnas på plats. Just färdigtimrat är det här pittoreska blockhuset, som projektledaren Martin Sandin hoppas kunna inreda som tidstypisk gruvarbetarbostad från 1800-talet.

— Det är utan tvekan vårt största kulturella arrangemang hittills, menar Lars Israelsson. Jag är övertygad om att "Svansjön" kommer att dra tre fulla hus och då närmar vi ju oss det publikintresse som Gällivare fick uppleva under World Cupdagarna.

Föreställningarna av "Svansjön" är en jättesatsning. Förutom Cullbergbaletten medverkar nämligen en symfoniorkester som är 65 musiker stark . Den består av proffs från hela Nordkalotten och dirigeras av malmbergsfödde Carl-Rune Larsson.

Den 11 mars blir det också jubileumsbankett. 500 personer får plats i Malmbergets Folkets Hus. Det blir en bankett i gammal stil. Malmberget ska för en kväll ta klivet 100 år bakåt i tiden. Man hoppas att alla gäster ska komma skrudade i tidstypiska kläder — så gott det nu går — och dessutom ska meny och musik vara av 1800-talssnitt. Bankettgästerna kommer också att bjudas på modevisning. Det är modeller designade av Marianne Skoglund som kommer att visas upp av ortens skönhetsdrottningar Annika Furskog och Nina Andersson.

☐ *Rekordsalva*

Jubileumskvällen avslutas med ett jättefyrverkeri från "Cowboyhatten" och en rekordsalva i gruvan. Och dagen därpå går jubileumståget till Luleå. Ett tåg som givetvis består av idel gamla vagnar och som dras av ett ånglok.

100-årsfirandet börjar alltså på allvar den 11 mars. Men dubbeljubiléet kommer förstås att sätta sin prägel på samhället långt dessförinnan. Marknadsföringen dras exempelvis igång på allvar den 17 december. Då inleds en fyrdagars hårdsatsning på tågen mellan Gällivare och Boden. Med Lotta Fors i spetsen ska turistbyrån se till att det blir feststämning i vagnarna. Hon är inte ensam. Med på tågen är också flere musikgrupper.

— Att vi har valt 17 december som startdag har förstås sina skäl, säger Lars Israelsson. Det var nämligen den dagen som järnvägen var klar till Gällivare.

☐ *Klassjubiléer*

Sin officiella upptakt får jubileumsåret på nyårsaftonen. Då blir det festligt värre i Malmberget med stor baluns på Folkets Hus och ett fyrverkeri som inte kommer att gå av för hackor.

— Från nyår kommer ingen i Gällivare att kunna undgå att märka att 1988 är ett jubileumsår, säger Martin Sandin, som är den som håller i trådarna i Malmbergets 100-årsfirande. På Dundret markerar vi exempelvis den saken med den ständigt blinkande texten "100 år". Sedan följer arrangemangen i en jämn ström. Den 30 januari ordnar vi exempelvis en rallarafton i Malmberget. Då ska kommunens representant till Svarta Björn-tävlingen i Narvik utses.

Första påminnelsen om att något stort är på gång får gällivareborna till jul. Alla ska nämligen få en julklapp.

— Kommuninvånarna kommer vi att aktivera på alla möjliga sätt, säger Sandin. Alla som föds nästa år kommer vi att uppvakta med en gåva. Och så tänker vi uppmana alla att ordna klassjubiléer. Det är en grej som kan bli något riktigt stort. Genom dess jubiléer hoppas vi att massor av utflyttade gällivarebor ska komma hem under jubileumsåret. Det ska helt enkelt bli ett år när vi återförenas igen. Det är en idé värd att lägga ner lite möda på tycker jag.

Prylar behövs

Den rekonstruerade kåkstaden i Malmberget tar sakta men säkert form. I juni ska den gamla Västerlånggatan vara uppbyggd. Men husen ska också inredas. Martin Sandin och hans medhjälpare behöver helt enkelt en massa prylar från sekelskiftet. En del har man fått, men mycket behövs. Du som har gamla saker att avvara bör därför snarast ringa 186 96 (Martin) eller 186 32, turistbyrån. Fråga efter Inger.